

A 19. század második felének magyar irodalma

B szak: LM 4261

2014/2015-ös tanév, 2. félév

Szemináriumvezető: dr. Berki Tímea

A szemináriumi minősítést a félévi szemináriumi munka és a szemináriumi dolgozat (vagy a szemináriumi vitaindító előadott és írott változata) középarányosa adja. A szemináriumi dolgozatok elbírálási kritériumai: innovatív gondolatmenet, önálló, értelmező jellegű szövegkezelés, filológiai alaposág és pontosság. A hét-tíz oldalas szemináriumi dolgozatok vagy vitaindítók leadási határideje 2015. május 26, déli 12 óra. Árpilis 21-ig minden hallgató köteles konzultáción bemutatni szemináriumi dolgozatának vagy vitaindítójának 2 oldalas tervét, az összegyűjtött primér és szekundér irodalmat és az addig végzett munkát. A dolgozat végleges változata kizárólag írott / nyomtatott alakban nyújtható be.

A szemináriumra való belépés alapfeltétele a kijelölt szövegek elolvasása.

A szemináriumi anyag vizsgaköteles.

Két szeminárium mulasztható.

1. Bevezetés a 19. század második felének magyar irodalmába

2. Eposzírói elmélet és praxis

Arany János, *Buda halála, Naiv eposzunk*

Takáts József, [Arany János szokásjogi gondolkodása](#), ItK 2002 / 3–4., 295–313.

3. Világkép és többszólamúság 1.

Kemény Zsigmond, *A szív örvényei*

Bényei Péter, [„A szerelem élete” \(A Kemény-elbeszélések világképe és poétikája\)](#) =

Kemény Zsigmond, *Kisregények és elbeszélések*, s.a.r., jegyz. Bényei Péter, Kossuth Egyetemi Kiadó, Debrecen, 1997, 257–280.

4. Világkép és többszólamúság 2.

Madách Imre, *Az ember tragédiája*

S. Varga Pál: *Két világ közt választhatni. Világkép és többszólamúság Az ember tragédiájában*, Argumentum, Budapest, 1997.

5. Művészetértelmezés Asbóth János regényében

Asbóth János: *Álmok álmodója* (1878)

Ajánlott:

Milbacher Róbert, [„...valamit jelenteni akartam...” \(Darvady Zoltán panaszkodásáról\)](#)
= Alföld 1998/1.

6. A magyar verses regény

Arany János, *Bolond Istók*

Arany László, *A délibábok hőse* (1873)

Byron, *Don Juan*

7. „Az ember jelleme az ember sorsa.” Narrativitás és prózapoétika

Reviczky Gyula, *Apai örökség*

Ajánlott:

Boldog Zoltán, *Nyomozás az Apai örökség eltűnt paratextusainak ügyében = A látható könyv*, szerk. Hász-Fehér Katalin, Szeged, Tiszatáj Könyvek, 2006, 137-156.
Szilágyi Márton, *Egy átírás tanulságai. Reviczky Gyula Apai örökségének két változata* = Alföld 1994/10, 57–68.

8. Szociális kérdések irodalmi megjelenítése 1.

Bródy Sándor: *A dada*

Henrik Ibsen, *A vadkacsa*

9. Szociális kérdések irodalmi megjelenítése 2.

Thury Zoltán, *Az ember, aki hazaballagott* és *Emberhalál*

10. Szubjektum-koncepciók

Czóbel Minka: *Eunoia, Tört sugárban*,

Komjáthy Jenő: *Deliriumban*

11. Differenciálódó lapkultúra a 19. század második felében

Gyulai–Pákh *Szépirodalmi Lapok*-ja (1853) vagy Arany János *Szépirodalmi Figyelője* (1860–1861) vagy *A Hét* vagy a *Nyugat* indulása

12. Novellapoétika és az elsődleges kontextus problémája

Petelei István, *Klasszi*

Török Zsuzsa: *A könyhaszolgától Szűz Máriáig: az irodalom változó (sajtó)közegei = Uő, Petelei István és az irodalom sajtóközege. Média- és társadalomtörténeti elemzés*, Budapest, Ráció, 2011, 25–59.

13. Fordítás és nemzeti irodalom kérdése a 19. század végén – egy példa: Mihai Eminescu magyar nyelven

Mihai Eminescu, *Atât de fragedă*

Sándor József, *Cseresnyefa fehér virága*

Berde Mária, *Nyiló fehér*

Franyó Zoltán, *Oly zsenge vagy*

Berki Tímea, *Román költészet magyar nyelven a 19. század végén = Uő, Magyar–román kulturális kapcsolatok a 19. század második felében. Értelmiségtörténeti keret*, Kolozsvár, EME, 2012, 53–88.

Domokos Sámuel, *Új adatok Eminescu első magyar fordítóiról és méltatóiról = D.S., Magyar–román irodalmi kapcsolatok*, Gondolat, Bp., 1985, 44–54.

Ajánlott:

Tejaswini Niranjana, *A szövegek és a kultúrák reprezentálása: fordításelméletek és etnográfia* = N. Kovács Tímea, *A fordítás mint kulturális praxis*, Jelenkor, Pécs, 2004, 133–175.

14. Modernizálódó elbeszéléstechnika

Mikszáth Kálmán, *Szent Péter esernyője*

Ajánlott:

T. Szabó Levente, *A detektívtörténet és a populáris kultúra eljárásainak újraírása: a Szent Péter esernyője reflexív jegyei = Uő, Mikszáth, a kételkedő modern. Történelmi és társadalmi reprezentációk Mikszáth Kálmán prózapoétikájában*, L'Harmattan, Bp., 2007, 199–222.